

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas-utca 78. sz. alatt gr. BÄNFIT-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. ó. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
 A „nyilváltó”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középtecza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, január 24.

(O. B.) Most negyedik éve, hogy félszázadig tartott folytonos harcz után az orosz hadsereg behatolt a Kaukázusnak szívébe. A sziklavár, hova a cserkesz nemzetnek hős vezére Szmil visszavonult volt, bevétetett, a legjobb harcznokait s a védelem reményét vesztett Szmil elfogott, s a harczok orszálya, kinek még nevére is remegtek az oroszok, fogva vitetett Muszkatiszágba. Európa minden országait megdöbbené ezen bir, s a nemesebb lelkűek a számalomnak könyeit hullatták ezen hős nemzet elbukván, mely a clasicus kor hősiességével harczolt szabadsága- és függetlenségéért; mely folytonosan foglalkoztatva az orosz hadsereget, öntudatlanul fedezte Európát véres testével, nem engedvén időt az északi kolosznak foglalási harczokra, s nyugat felé való terjeszkedésre gondolni.

A legyőzött cserkeszek még elbuktkban is dicsőnek mutatkoznak, s egész vidékek lakosai kerekedtek fel s vándoroltak ki inkább őseiknek bonából, mint sem az utált orosz uralmat elfogadják, kivándoroltak inkább, hogyszem az önmegadás gyávaságának vádjá alá eshessenek.

De ez csak az első meglepetésnek volt elcsúszasztó s leverő hatása; az egy pereze reményvesztett nép összeszedte magát, s midőn már az oroszok és egész Európa is tökéletesen megbódítottak hívé a Kaukasust, s letipornak a cserkesz népet, egyszerre csak elbámulva hallotta, hogy a Kubán, Urup és Terek partjairól, s az Elbrus rengetegei közül harczosok állnak elő, kik rabigát nem tűrve a függetlenség zászlója körül seregelnék, s újból megkezdik a szabadságnak harczait, s a meglepetett s győzelem mámorában szendergő oroszokat megverik, s kiszorítják a Kaukasus bércei közül. Ezen kétségbeesett küzdelmek, minden összefüggés és egyetemesség nélküli föllépése volt néhány néptörzs bátrabbjainak, de az ezek által kivított előnyöktől felbátorodva s azok példájától lelkesítve most a Kaukasust lakta három fő kabyl vagy törzs az Abzah, a Shapszugh és Ubih kabylók egyesültek, s egy közös és rendszerezett kormányt alkottak, egy nemzeti nagy tanácsot, melyhez mindenik kabyl 5 tagot vagy képviselőt választ, a hadsereget két, a nagytanácsotl függő hadvezér által vezényelt hadtestre osztották. Egy főpap (mufti) és egy bíró (kádi) választottak a nemzet lelki dolgainak vezetésére és szervezésére.

A nagy népgyűlésbe történt választások eredményéről is értesítve vagyunk, s az a következő:

Az Abzah törzs képviselői: Indesiok Hadesi Iszmil bey, Eszmet Száde-Mehemed bey (Eszmet fia), Kolokász-száde Saleyman Effendi (Kolokász fia), Hott Hadesi Ahmedagha, Hadesi Szavmet agha.

A Shapszugh törzs képviselői: Zan száde Ibrahim bey (sefer basa fia), Akho Abdullah Effendi, Tadjosza Izlám agha, Hadesi Haszán Hajdár Effendi, Kojzuk Abzagha Agha.

Az Ubih törzs képviselői: Keesb Reshid bey, Dugbum-száde Elhasz bey, Buráki-száde Iszmil bey, Nartsoszáde Iszmil bey, Mehemed száde Musztafa agha.

Muftivá választott Zil száde Huszeim Effendi.

Kádívá választott Bitcs Haszán Effendi.

Az Abzah hadsereghez vezérnek: Hadesi-Omer Gbirandugh bey.

A Shapszugh hadsereghez: Vaszbanszáde Hadesi Mehemed bey.

Ezek mind már Szmil kormánya alatt szerepelt s főképpen a hadvezérek bátor és kiképzett egyének, s rövid időn a Kaukázus nagyszerű eseményeknek lesz színtere; mert elhatározottak az oroszok elleni harcznak egész erővel folytatására.

Csodás és nagyszerű jelenet ez a kis nép az emberiség történetében, mely oly kitartó erővel, oly páratlan hősiességgel harczol a zsarnokság ellen s függetlensége mellett, s magát egy roppant birodalomnak minden erőfeszítésével szemben feltartani képes akkor, midőn a műveltebb Európában annyi nagy nemzet gyáva önmegadással várja a végzet kegyelméből jobb sorsát. Ott áll ezen kis alig 600 ezer főlvd lakost számláló népcske, minden oldalról körül övezve az ellenség hatalmától, mint büszke sziklasziget a tenger-hullámok közepette, melyet a vihar körbcsaló hullámárduhe nem képes megrendíteni, s ott ezen dacoló szirt tetéjén tűndöklök a világító toronynak vezértűze, mely a világ tengerén hánykódó népek hajójának jelöli a szabadság révébe vezető utat.

A hitel-telekkönyvekről.

IV.

A hitel-telekkönyvek hasznai.

1848 előtt az urbéres föld szabad nem levén s midőn a nemesi birtok a még akkor fenállott ősiség békóiban sinlett, a telekkönyvek behozatala tetemes akadályokkal találkozott. Most azonban fel-szabadulván a föld ezen békókból, a telekkönyvek behozatalát gátló akadályok ellevén hárintva, azoknak egyik fő és az államgazdaságra is tetemes befolyással bíró haszna: a birtokviszonyok kitisztázása volna, mely mostani állapotjában, valljuk meg őszintén, a zavarnak tetőpontján áll; ez levén egyik oka hitelünk alászállásának is. Mert meg vagyunk győződve, mihelyt a telekkönyvek behozatalával a birtokviszonyok tisztába hozhatók, mihelyt a töképen-zesek tisztán fogják látni, hogy a birtokos minő és mennyi biztosítékot tud nyújtani kiköleszött tőkéiknek, a hitel nálunk is azonnal fel fog virágozni. A birtokos pedig nem leend kényszerülve lelketlen uzsorásoknak adni el maga és családja egész jövőjét.

A legnagyobb magyar „Hitel” című könyvében írja: „A hitel hiánya oka, hogy senki nem job-bithatja földjeit oly mértékben, mint természet szer-int lehetőknek kellene lennie.” A birtokos a hitel-telekkönyvek által ki tudván mutatni, hogy tehetőt ment földbirtokot képes hitelezőjének jelzőlogul aján-lani, képesítve lesz olcsó tőkéhez jutni, mely által gazdaságát jövedelmezőbbé tehetvén, könnyebben fi-zetheti kamatait, s általában véve, nem leend ezen osztály a mostanihoz hasonló gyakori bukásoknak kitéve.

Telekkönyvek nélkül fájdalommal érezzük, hogy nincs hitel, s „pénz nem léte miatt sok jó vásár el-marad.” De menjünk tovább a telekkönyvek életbe-leptetésének lehető következményei elősorolásában.

A töképenzes biztosan kölcsönzi ki pénzét, mert a nyilvántartások használata mellett nem leend ki-téve azon veszélynek, hogy „vesztett fejszének nyel-t” nyerje vissza; mert betáblázott követelése a hitelezők kielégítése alkalmával első helyen vétetik figyelembe.

Az alapítványok, takarékpénztárak, árvatöme-gek s több jótékony célú intézetek felvirágozása, és azok által a magánosok, kik az említett intéze-tek jótékonyosságát igénybe veszik, jóléte függ a te-lekkönyvek behozatalától, mely által a hitel megalapítván, ez annyira pénzszegény hazában „ez a nervus rerum gerendarum” forgalomba hozat-ván, szegény hazánk anyagi jobb letére is biztos kilátás mutatkozik.

Tekintsük csak meg az alföld virágzó Romáját Debreczent! Ezen jelentékeny földmívelést, kereske-dést és ipart üző város jóléte hol gyökerezik? Bi-zonyval nem máshol, mint azon kedvező körülményben, hogy gazdag kollegiumának szinte egy milliót tevő tőkéje, s több más közintézetek pénzei, a földmívelő, kereskedő és iparos polgárok kezén forog. Majd minden debreczeni ház és földbirtok terhelve van betáblázással, de a hitelezőintézet biz-tositva van pénze iránt, az adós nem levén túlaraszt-va törvénytelen kamatok által, és az olcsó tőkét czélszerűen forgatván, képezzé válik pontos fizetései által a hitelezőintézeteket virágzó állásba hozni; és így a magánosok jóléte mellett, maga a város is egy első tekintetre is feltűnő jólétnek örvend.

Az irtakból tehát világos, hogy a hitel-telek-könyvek behozatala mennyi előnnyel kínálkozik a hitel hiánya miatt szenvedő hazánkra nézve, és így minden hazafi csak óhajtja azoknak, ha törvényho-zás útján nem lehet, a kormány általi behozatalát, hogy mire az annyira óhajtott várad-brassói vasut hazánkban a használatnak leend átadva és az ezál-tal előidézendő pénzforgalomnak örvendhetünk, és mire vagy a magyarhoni hitelbank működését ha-zánkra is kiterjesztendi, vagy maga Erdély képes leend egy hitelbank felállítására elegendő pénzerőt előteremteni, már akkor a hitel-telekkönyvek hasz-nálatának örvendhessünk.

Vannak, kik a tagosítás előtt lehetetlennek hi-szik czélszerű telekkönyvek behozatalát; mi nem osztjuk e nézetet. Magyarhonban sincsen még a ta-gosítás általános keresztyűlve, de azért a hitel-telekkönyvek jótékonyasága napról napra érezhetőbbé válik a hitel megalapítása által. Igaz ugyan, hogy a tagosítás alkalmával készült mérnöki munkálatok legigazságosabb alapul szolgálhatnak a hitel-telek-könyvek tökéletes szerkesztésére; de az idő elfár a maga dolgában, a késedelem veszélylyel fenyeget, s főczél a földbirtokos hitelét megalapítani, azért csak elő a hitel-telekkönyvekkel! Ha egyszer a földbir-toknak hitele leend, könnyű leend majd a tagosítás által történendő birtokváltozások alapján a telekköny-veket újra idomítani.

A hitel-telekkönyvek behozatalánál igen czél-szerű volna, a magyarhoni telekkönyvek szerkesz-tésénél s mostani vezetésénél alkalmazásban levő szá-mos erdélyi hazánkfait felhasználni, a kiket biztos tudomásunk szerint a kormány ugy is az 1860. oct. 20-diki diploma kelése előtt éppen az erdélyi hitel-telekkönyvek behozatalára már előre kismemelt volt.

Ismételve kívánjuk felkérni befolyásos honfitár-sainkat, hogy kívánjanak oda hatni, miszerint a te-lekkönyvek jótékonyasága azoknak életbeléptetése ál-tal, kedves hazánkra is minél előbb kiterjesztessék.

Lesz nekünk azután hitelbankunk is, s ha a tervezett vasut egykor hazánk virányos völgyein sza-lad át, azáltal a most pangásban sinlő földmive-lés, műipar és kereskedés újabb lendületet nyervén, valahára mi is a régóta álmodott jólét reggelére vi-radunk.

Adja Isten, hogy ugy legyen!

Mártonffy Ignác.

A Bereczki váltókéje.

A Bereczki váltókéje az országos gazdasági egyet kiküldött választmánya előtt a mult ősön nagy siker-rel állá ki a próbázást, az udon szerkezett eke czél-szerűtnek találtatott, s akkor mindjárt a jelenlevők legna-gyobb része kinyilatkoztató, hogy ezen eket megszerini óhajta. Ösztönözött mindnyájan Bereczki urat, hogy azt nagyban, és így lehető jutányosan állítsa elő.

Most értesülünk, hogy említett hazánkfának sikerült Háromszékről egy jó mester embert szereznie, ki Marosszé-k Szóvátahelységében állitandja fel műhelyét, hol e derék váltókéket nagy számban állithatja elő. Hogy azonban Be-reczki ur vállalatát megalapithassa, mulhatlanul szükséges, hogy legalább is százötven eke t megrendeljenek gaz-dáink. Mintán ezen eke ára a legjutányosabbra van szabva, a mint alább látható, mi bátrak vagyunk Bereczki ur felhi-vását a gazdaközönség figyelmébe ajánlani és felkérni, hogy ez igen czélszerű találmány honosítására megrendeléseiket megtenni sziveskedjenek.

Bereczki ur egyénisége, valamint kedvező birtoki állása teljes kezeséget nyújt az iránt, hogyha talán a kívánt szá-mu megrendelést meg nem nyerbeti, a kiküldött pénzt pon-tosan visszafizetend. Azt hisszük, hogy Bereczki ur az elkészített ekeknek M.-Vásárhelyre beszállitására gon-doskodand, onnan pedig az ország minden vidékére elég közlekedés van az ekek szétszállítására, honnan a szállitási költségeket a megrendelők szivesen hordozhatják.

Itt közreadjuk Bereczki ur felhívását.

Előfizetési fölhívás a Bereczki váltókéjére.

Azon égető szükség, mely honunk hegyes fekvésénél fogva a földmívelésnél létezik s még eddig fedezve nem volt, oly váltó-eke előállításának megkísérletére hívott fel, mely a földmívelés kellő kívánalmainak megfelelően s nagy erő kiméllettel lehetővé tegye azt. Mintán bosszas működés, számos kísérlet után sikerült, egy az eddig használt minden ekektől különböző, de a czélnak tökéletesen megfelelő, s bárki által is legkönnyebben alkalmazható vas váltó-eke-t állitanom, melynek szilárdsága, vele való bánás s munka képessége, könnyűsége mindazok várakozásának, kik látták és próbálták megfelelt, s éppen ez okból több felől nyilvá-nult óhajásoknak eleget kívánván tenni:

Tisztelettel jelentem a t. cz. gazdaközönségnek, hogy szerencsém van igényeiknek megfelelni, azon esetben, ha vállalatomat előfizetéseikkel segíteni szivesek leendének, mit a honi iparpártolásától eltekintve is remélhetek, mivel maga az eszköz, a t. cz. gazdaközönségnek nagyon is érdekes levén, megszerkezethetése is minden vas-ekekénél jutányosabban eszközölhető.

Egy eke vasazott taligával 21 forint ausztriai érték. Egy eke taliga nélkül 18 ft. a. ó. előfizetés után.

Mely összegnek legtovább február hó 25-dik napjáig bérmentesen Marosvásárhelyre alólirhoz leendő beküldésére a t. cz. előfizetők annyival inkább kértnek, mivel egyelőre

csak is annyi darabot szándékozom készíttetni, a mennyire előfizetnek, azokat pedig azon sorozattal készíttetem, a hogy az előfizetéseknél fogva érkezni hozzám.

Az ezeknek az előfizető urakhoz leendő szállítási költségét nem ajánlhatom.

Nem remélt esetben, ha a megrendelt mennyiség nem fedezi az előleges költségeket, helyzetem igényeiknek megfelelni nem engedvén, előfizető urak pénzeiket pontosan visszakapják bérmentesen.

Torbozoló, január 16-kán 1863.

Bereczki Sándor.

B.-Szolnok.

B.-Szolnokmegyéből a „Közlöny” szerkesztőségének Istentől sok praenumerant kívánok adatait!

Hol a szeszélyes Melyes patakja, az aranyos homokon futó Szamos mentébe szakad, van egy mezővároska, hol a romok felett a Bánffy Dénes megcsontított árnya lebeg; itt figyelmet érdemlő események ütik egymást, s ezekről mind hallgat az irás!

A polgáriassági képesség (civilisations fähigkeit) családhatatlan záloga, ama a keresztemi iránti fogékonyság, mely világos tényekben keres és ad magának kifejezést.

Fényesen bizonyította ezt a közelebbi égés is, mely mostanában már a második.

Mennyire foly be erre az európai politika zajló kérdéseivel, ez egy új kérdés, mely azonban valamenynyinél könnyebben megoldható; de bizonyos az, hogy a birodalomban most a gyújtogatás divattá nőtte ki magát; s mi is haladunk.

Mint mindenütt a világon, itt is a népek rétegei vannak, és mindenik rétegnek meg vannak az ő mivelődési közlönyei.

Az alsóbb rétegek közlönyei itt, az országot, világot látott Uraknak, kik, fájdalom, nem hozzák ide az ő szolgálatjuk ideje alatt nyert jobb irányú oktatások arany kalászeit, hanem csak róhadó pályájukat; egyet mégis elhoznak magukkal, azon részszármazást, melylyel minden csinyt, a legforróbbat is, oly hidegen követnek el!

Egy urlauber járt egy szegény házhöz, melynek igénytelen szalmafütele alatt három darab piros rózsaszál tenyészett; egy másik urlauber oda ment vendégszerepre, „minden érez gerjedelmet, s ő kertülne a szerelmet?” azt mondja a dal: „Mért adott izlést a szemnek, kölcsönös búját a nemnek, a világ hatalmas böles ura!” ez nagyon természetes, de amaz, a sértett hűség első hevében reájuk reteszelt az ajtót, s tüzet adott a házknak, s a három rózsaszál árva tanyája a lángok martaléka lett. Ez tény!

Erre nincs ugyan két bevehető tanu, de arra van, hogy a csodás gondviselés által ablakon menekült boldog urlauber amazt az utcán palam megfenyegette: „várj — ugymond — reám gyujtád a házat, de ezt visszafizetem.”

Ebből csak a lesz, hogy emez is rá les egykoron, a ráteszeli az ajtót, ha csak a kamatot akarja visszafizetni; de lehet a kapitálissal sem kíván elmaradni, s biztos kilátásunk van olesó, ingyenvilágításra, háza aztán szépszámmal összesereglik, nem ugyan oltani, hiszen oltószereink ugy sincsenek, mert ha Isten úgy akarja magában is elalszik, ha pedig nem akarja, botoság a gondviseléssel csatára kelni, hanem acquirálni; ki ne vágyunk az acquirator jó hangzásu hírnevére.

Minthogy adóexekution is volt, szóljunk pár szót az adó körül is.

Voltak itt t. i. a commassatio előtt ugynevezett közföldek, melyek a catastralis fölméréskor a községre irattak, a commassatio 1860-ban végét érte, de az egymást felváltó rendszerek tisztulás stadiumáig nem igen forrhatott korában mostanig mind csak haladt az új telekkönyv szerinti rectificatio.

A tagosításkor ezen közföldekből dotáltattak a magyar és román ecclesiák, iskolák, maga a község elismerést igénylő bökésüggel; ezekből szakítottak ki a mezőre járó határuk 31 hold terjben stb. a mi ebből fenmaradt, a birtokaránylag beosztott az illetőknek.

Most kérdés támadt, hogy a községre irt közföldek adóját ki fizesse?

A magas helytartótanács 1860-ra azt rendelte, kétségtől S-ök alapján, hogy fizesse az, kire irva van, a rectificatioig, azután pedig az illetők fizessék vissza a közpénztárnak. Ez az ítélet itt publicatott akkori járás főnök Züllrich István ur által, s a helység fizette is ezt az adót azon közpénztárból, melyben bírság s egyéb apró jövedelmek kivül, csupán a kocsomajog bérletből 600 oszt. ért. fit foly be, s mely az octoberi diploma kelése óta közhatalnokait sem fizeti, mert azok napszámokat kapnak, tehát természetes, hogy ezen adót, mely jövedéke alig 1/3 ad részként venni igénybe, könnyen fedezhette; de beláthatlan okokból ezen kassában finansialis zavarok támadtak, és az előjáróságnak egy finans-operatiót kellett feltalálni; ők nem tudták, hogy a czenk alatt van egy sovány bűvész, ki 5%-ot ezen kulesot markunka nyomta volna, és egyszerű elméjükkel így okoskodtak: a ládában nincs pénz, a közföldek adójáért pedig az exekutiót nyakunkra küldötte egy férfi az erősek közül, egy férfi, kinek tenyerében, mert vasfü van, felnyilik előtte minden závar; se baj! tudjuk, hogy a közföldekből kaptak a birtokosok, ecclesiák, iskolák, tehát fizessenek, vigyük rá az exekutiót. Ez tehát oda ment, hogy a bíró meg notarius urak küldötték, a mely birtokosságnak pedig kirott currens-adjával rendben levén, csaknem sávát vált, mint Lóth, s be jóljár, ha sávát vált; akkor nem érez, nem indignálódik (mivel haragudni éppen nem illik) s nem lennének könnyei; de nem vált sávát, hanem hasonlatos lón a fészkekből kizavart madárhoz, mely tévora repked vijongva, s így okoskodott: Dézszen van az erős község, melyre Themis az ő ecclesiáját építi, ott vannak az igazság szentelt bajnokai, kik az ügyefogyottat az igazság paizsával elfedik, folyamodtak tehát oda, fölfeljén az ügyet a mint áll, hogy a rectificatioig nem tudják apodictice az általuk birt közföldek holdszámát, de ha tudnák is, a helytartótanács rendelkezése köztében nem tartoznak fizetni rectificatio nélkül; de ha tartoznának is, legalább 14 napidőt lehetne engedni gondolkodásra, mi a jelen pénztelen viszonyok között nem felelt sok, de a fenálló szabályok szerint nem is lehet szorítani valakit olyan adó fizetésére, mely adókönyvébe beírva nincs stb., erre újból kikerdezett a szolgabíró által az előjáróság, s ezután egy tiszti ülés tartott, melyben a köztisztviselők álló főispáni helyettes betegsége miatt nem lehetett jelen, az egyenes jellemű dirigens alispán nem vett részt, s hozott egy ítélet három alapra fektetve:

1) Mivel az előjáróság kikérdezéséből kiderült — ugymond — hogy a birtokosság, ecclesiák, iskolák, a közföldekből 252 holdnyit bírnak.

2) Mivel az előjáróság költségvetéséből kiderült, hogy

a közpénztár ezen adót nem is bírja, azonkívül ez a 600 frt a felszabadultak és szellek kizárólagos tulajdona levén, azoknak egyenkénti beleegyezése nélkül földadó-hátralék fizetésére nem is fordítható.

3) Mivel a birtokosok a commassatio alkalmával készült telekkönyvet nem is akarják kiadni a rectificatio kezességvitele végett, tehát szolgabíró ur rója ki a 252 holdnyi közföld restans és currens adóját az illetőkre, és azt végrehajtás útján hajtsa is fel.

Nem akarunk ezen ítéletről szólni; most idő és hely kíméletből csak azt említjük meg: a birtokosságnak alapos okai vannak, nagyon óhajtani egy rectificationnak classificatiovali mielőbbi kezességviteletét, tehát nincs ok a telekkönyvet kiadni nem akarai; midőn pedig az még most a tagosítási minden áttákkal mind járja a processiót, s nem is tudja a kalvaria melyik képénél térdel vagy piben, nem tudja eladni persze.

Miről fenebb szólunk, kelt Dézszen, 1862-ik december 30-án és a volt birtokosság dec. 31-én fizetett 418 frt 49 2/10 ed krt, katonai végrehajtás útján.

Ez megtörtént, s ki tudja mi történhetik még; mert ott állt a székbén egy férfi, kinek pártédek nélküli szilárd jelleme bizonyítékait bírnak, kinek igen sokkal vagyonok adások. Holvegynék szavakat érzelmeink kifejezésére? mert nyelvünk a barbar, szegény!

Midőn a boldog emlékt Szász Károlyt szükségesnek velték Bécsbe idezni „ad audiendum verbum”, a világhírt minister Metternich mondta a herceg környezetéhez fordulva: „der ist ein Mann”, kölcsön vesszük a történelmi szavakat, s vigasztalásunkra mi is azt mondjuk: „es ist ein Man.”

Elekes István.

Gyergő-Szent-Mihály, jan. 16. 1863.

Csikszék bizottmányának is újra szervezése már munkába vétetett, s mintán a nagyobb földbirtokos osztály képviselői megválasztása azon rendelkezés nyomán, miszerint a 32 nagyobb földadót fizető község részéről csak az illető falusbírók lehetnek mind választók, mind választottak a nélkül, hogy ezek — mint különben is többnyire újak, s mindenki előtt nem ismeretesek — a választási rend 24 dik §. teljesíthetése érdekében is a névsorban megnevezettek volna, a magán nagyobb földbirtokosoknak a szeptemberi gyűlés folytán kilépnek tekintetett jelentékenyebb része mellőzésével, s némelyeknek a 17-dik §. alapján kizárásával végrehajtott, és 3 nagyobb községbírói a kir. fiscussal, mint a reivindicált havasok jelenlegi birtokosával, meghívtak; tegnap napon a gyergyói községek választói is meghívtakunk következtől, nem a 32-dik §. által rendelt választó bizottság előtt, mint a mely meg sem alakított, hanem ideiglenes alkirálybíró Csáni István ur előtt, a választásra megjelentek.

Látván azonban, hogy az erre vonatkozó föltétli rendelkezést fogva most csak egy rendes s egy póttag választóhatására vannak utasítva, midőn egyfelől azon meggyőződéstől valának áthatva, hogy valamint a mult szeptemberi gyűlésre 2 rendes s 1 póttagot választottak, épp úgy most is ennyinek választóhatására vannak jogosulva; másfelől indítva azon aggodalomtól is, hogy mintán az előbb választottak közül a két első elmellőztetett s rendes tagokká Gál Elek póttag, és a csak egy szavazatot nyert Bajkó József, taggá pedig a választók nyilatkozata szerint minden szá-

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

A gróf távozta után Freck némi arcátlan othonossággal lépett elő s egy karszékhé dobá magát.

— Engedjen meg a grófnő, egész éjjel át kártyáztam, jó szerencsém volt, három helyütt kaptam heves kártyatársaságot s ugyan annyi ezer forintot hoztam forgalomba, mind e miatt nagyon ki vagyok merülve, s jól esik pihennem. Ugy hiszem, most senki sem fog háborítani. Ugy hallom, az egész elegans világ ültözködik a nagy ebédre.

— Pihenjen Freck ur, nem azt azonban elővigyázattal lennem, ezzel a grófnő bezárta az ajtót. Hogy van Spott? szölt visszatérve és paglamlan helyet foglalva.

— Elég egészséges, folyvást elfoglalja magát. Ő feltette magában, hogy tükepénzt az idén huszezer aranyra kiegészítse és akkor menni fog Moldovába, hol ez áron egy uradalmat szemelt ki. Reméli azt is, hogy tán egy amnestia őt hazájába s régi sorába visszahelyezteti.

— Nem tudta még édes Freck e jeles ember valódi sorsát kifürkészni? Megvallom sokat faggattam őt, de igen óvatos, habár elég oka van bizalommal lenni irántam, legalább is fél év óta, a mint ön is jól tudja.

— Előttünk is titkolja valódi sorsát, annyit azonban bizonyosnak hiszek némely jelekből, hogy grófi ágyból származott, s valamelyik császártól várja végső sorra elhatározását. Mi lehet tehát egyéb, mint menekült lengyel gróf. Fölöttük a csár minden.

— Talányos ember — szölt Hallayné — de nincs kétségem, hogy magasabb sorban rengeték bölcsőjét. Örövideni fogok, ha célját elérheti; de vajon helyesen választott-e, midőn Moldovában akar megtelepedni, hová az orosz hatalom folyvást beavatkozik, nem

volna sokkal jobb hazánkban egy szép birtokot megvásárolnia.

— Sokszor beszélgettünk erről, de miután itt mint nevelő léptem fel, igen feltűnőnek, ha oly kényelmes sorsot cserélne, a minőt óhaj. Nő de ez az ő dolga. Kétszáz darab tiszta hoztam nagysádnak, és levelet Zováthy urtól.

— Eppen jókor édes Freck — szölt a grófnő.

Freck két csomag bankjegyet adott át a grófnőnek, ki azt némi zavarral s nyugtalansággal vette át.

— Hallom, hogy a kisasszony igen szívesen van fogadva a főúrkörben, s szépsége feltűnt a fiataiság előtt — szöla Freck.

— Arra mint bizonyosra lehetett számítani — mondá a grófnő.

— Spott ur meghagyta emlékeztetnem nagyságot, hogy egy főrangú fiatal a testvérhonból imádja Izidorát; egy férfi, ki eszes, művelt és millióit érő örökség vár rá. Nem változott még szándéka, és fel fog lépni mihielyt örökségét kezére kapva kellő fényben léphet fel.

— A házasság sorsa az Istennél van — szöla a grófnő. E részben közlém nézeteimet Spottal. Saját érdeken nem kérdés ott, hol Izidora sive forog kérdésben; de hogyszen sorsánál alább menjen férjhez, inkább kész vagyok minden erőszakra, sőt celszövénnyre is.

— Spott urat nagyon érdekli azon barátságunk sorsa.

— És nem tudá kifürkészni, ki lehet az? — szöla a grófnő.

— Nagyságod tudja jól, mennyire kifürkészhezen az, a mit Spott titokban akar tartani. Ő mestere a titkoknak. Egész lényé titok. De nem akarom nagyságot elfoglalni. Kipihentem már magam, és látok dolgom után. De majd is feledém, levelet is hoztam Zováthy Rinald ő méltóságától.

— Mikor fog Freck ur visszautazni Halomvölgyre. Spottal közlömim volnának, és Rinaldhoz is levelet küldök.

— Gondolom egy hét múlva visszakerülök, még Nagy-Váradot is meg kell járnom. Fogom akkor tisztelni nagyságot.

— Isten önnel édes Freck — szöla a grófnő átvevén Rinald levelét. Ezzel a különös küldetésű ember eltávozott. A grófnő felbontá a csomagot s szekrényét felnyitván, néhány perezig tartó foglalkozásnak adta át magát. Ugy látszik, hogy az utjában érkezett pénz összeget azon tekintélyes összeg közé rendezte el, melyet Rinaldtól kapott a háztartásra és Izidora szükségére.

A rang- és fénykórás nagy anyagi áldozatokat követel, s ha ezeknek forrása kimerült, követeli az erkölcsi áldozatokat is. Nehéz ez örvényből kimenekülni, kevesen bírnak a jó thea-nénike cinismusával és késszebbek, midőn már az egeket meg nem hajthatják, megmozdítani a kárhozatot, hogy-szen lemondanának a földi hűség azon követeléseiről, melyek nem nézik, ha vagyonunk elkobzás alatt áll s gyermekeink jövőjét a koldusbot fenyegeti, de mint a druidák bálványai folyvást kívánják az újabb áldozatot: kiszerezni a földfenekéből is a pénzt, melynek kellő pazarlása egyedül felel meg a rang, hűség és nagyragvágás szellemének.

Vajlon azon átnyújtott összeget Spott Rinald meghagyásából küldé-e a grófnőnek, azt ezuttal nem fűrkészük, hanem ha itteni házvitélét figyelemmel kíséjük, alig lehet elhinni, hogy ama fénytűzést, melyet a gróf Hallay család e farsangon megkezdett és folytatott, hajlandó lett volna egészen Zováthy Rinald fedezni, kinek erőyes gazdászata fölemelkedett ugyan annyira Spott kezelése alatt, hogy tíz év előtti jövedelme ötszörözve lön, de mint folyvást szerző ember aligha ily fényes háztartást saját zsebére elfogadott volna. Anyi csakugyan bizonyos, hogy ő leánya kilépítésénél fősvénykedni nem akart s előre nővérel pontos számvetést tett azon összegekre nézve, melyeket a háztartás szükségére időszakonként beszolgáltattai vállalkozott. Talán ily küldemény lehetett azon összegecske, a mit Freck hozott?

Sofie felbontá Rinald levelét, de abban nem volt szó e küldeményről.

Kedves Sofiem! Annak a mit írsz, itt is hire szármal. Beszélgetik, hogy Gábor és

Aranka közt bensőbb viszony fejtett. Feltettem azt, hogy Gábor öcsénk mint kitűnő ifjú, a nagy világban szerencsét arat. Ha kezdő ismeretlege némileg érdekelhet leányomat, ugy csak örövendem kell, hogy Izidora az ország legkitűnőbb fiatalának, Ozdynak figyelmét nyerhet meg. Nem lehetne semmi kedvesebb előttem, mint hogyha leányomat valaha ez ifjú karjain láthatnám. Nem csak a nagy vagyon és gazdagság, de a nemes külső, magos lelkitulajdonok s fényes összeköttetések egyaránt kitűntetik Vilmost. Melyik hölgy ne érezhetné magát megtisztelve e derék fiatal vonzódása által? Gábor szerencsén is csak örövendünk lehet. Aranka keze olyt vagyont képvisel, mely családunk azon ágát is az ország főurai sorába képes emelni. A végzet legbölcsében intzi a jóknak utait. Csokold nevemben kedves Izidorámat s kösd szívére, hogy örömet hozzon szerető atyai szívemre stb.

Ezen levélből beláthatjuk, hogy azon szíves fogadtatásnak, melyben Zováthy Gábor az Ozdy családnál részesült, már a vidéken is nagy szele kerekedett és így nem lehet kétkednünk, hogy a főbb körökben is hasonló sejtések nem hiányoztak. Bármennyire hően emlékezett Izidora azon forró szavakra, melyekben Gábor egykor az ősi sirál kifejezését adá hő érzelmeinek, mégis e sok sugdosások után atya fennebbi levele reá nézve mély behatást gyakorolt. A hir Gábor vonzalmáról folyvást élesztve volt gróf Hallayné által, ki elég ügyességgel bírt arra, hogy a két fiatal személyes találkozásának útját állja. Ha néha társaskörökben összejöttek, ott egymás iránt nagyobb tartózkodással kelle viseltetniük, hogyszen szemrehányást tehettek volna egymásnak; pedig erre mindketten készen valának, mert ha Izidora hallott hirt Gáborról, ez is elégszer hallotta azt, hogy legkedvesebb barátja legszívesebben van Izidora által elfogadva és Vilmos, ki Gábor vonzalmát nem is sejtette, nem ritkán beszélt ennek elragadtatással unokahuga szeretetreméltóságáról.

(Folytatjuk.)

POLITIKAI HIREK.

vázat nélkül várhegyalyi román lelkész Dobrán Péter nevezett ki, ne hogy a Gál Elek szeptemberi kilépése és a Bajkó József jelenlegi lemondása folytán a 25–27 ezer népességgel 8 székely községnek egy más nemzetiségű s meg sem választott lelkész legyen képviselője, folyamatot adtak be a 2. rendes s 1 póttag választások után elfogadván s a választók kívánságát jegyzőkönyvre vévén, annak felterjesztését megígérte s választói bizottsági eljárását az alkalomra befejezte.

Emeltesre méltónak tartom még azt is, miszerint az alföldi népes község választói ezuttal a választásra meg nem hívatott, minek okán nem lehet azt tulajdonítani, hogy ezen község, mint egyik legnagyobb birtokos bírāja általi képviselőre választás nélkül hívatott meg, mert mind emellett a községek sorába tartozik, s aztán Ditrő is épp azon osztályba tartozott birtokos község, s mégis választói meg valának hiva.

A dolgok így menetele után bajos leendő eligazodnunk arra nézve, hogy melyik az az ut, a melyen járni kell? — és mire való a §-ok, ha meglevő törvényeink hatályon kívül helyzetében zsinormértékül az illetők által azok sem vétetnek?

Végül még megemlíthetném, hogy műkedvellő színész-társulatunk is egy idő óta újból némi életjelenségeit kezdte mutogatni; de mivel bizony számíthatunk arra, hogy azon közhasznú főcél, melynek érdekében az alakult vala, már valahára léteztetni fog, bővebb tudósításomat akkorra halasztom.

X.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A bécsi „Presse” írja a többiek közt egy cikkében: Ha az államminisztérium legújabb fellépése arra van számítva, hogy Forgách gróf azon fél homályból, melybe vonta magát, előlépni kényszeríttessék, s arra ösztönöztesse, hogy vagy nyíltan a februári pártens zászlóhordói közé álljon, vagy a rábizott hivatalt letegye: akkor csak azt kell óhajtunk, hogy Schmerling ur előre tisztában legyen magával: hogy mit fog tenni ezután? „Az erdélyi közigazgatás élén egy férfi áll, Nádasdi gróf, a kinek készsége, a febr. alkotmányhoz járnlai, közudomásul van. És mégis Nádasdi grófnak mindaddig még Erdélyben sem sikerült elérni azt, a mit Schmerling ur Magyarországon végbeinni szándékozik; holott ez Erdélyben sokkal könnyebb mint Magyarországon. „Ugy véljük tehát, hogy a kancellár személyének megváltoztatásával még igen kevés volna nyerve. De ha Schmerling ur valami politikai elbűnülést bírt, mely Magyarországot kigyógyítsa azon hideglázból, melybe mindannyiszor esik, ha csak hall valamit a Reichsrathról: akkor az államminiszter urnak senki sem gratulálанд szívesebben mint mi (t. i. a „Presse”).

— Az arad-szebeni vasút ügyében a bécsi „Presse” szerint ama Roebuck nevű ismeretes angol parlamenti tag jan. 19-én kihallgatáson volt Császár ő Felségénél és a nevezett pálya érdekében, melynek alapfokéja már biztosítva volna (?) igen reményteljes választ kapott. Már a „Presse” szavára csak nem hisszük el olyan könnyen!

— A „Wanderer” egyik jól értesült levelezőjétől azon tudósítást közli, hogy az ugynevezett ó-conservatívek egyik töredéke akként kívánja a közös ügyek megoldását megkísérteni, hogy nevezessék ki magyar miniszterium, mely az országgyűlés közbejötté nélkül érintkezze a birodalmi kormányval s védeve autonómiáikat, a közös ügyeket a birodalom közös érdekei szerint intézze el vele.

— A bécsi hírv. újság közli a Reichsrath által is elfogadott sajtótörvényt, mely a magyar korona területére nincs kiterjesztve.

— A „D. A. Ztg.” bécsi levelezője szerint, az alsó ausztriai tartományi gyűlésnek legközelebb egy indítványra készülnek, mely a Reichsrathot a magyar kérdésben kezdeményezésre fogja felhívni, s melynek következtében Schmerling ur, ha egyébiránt annak tudatával bír, hogy ő is felelős, lehet, hogy még a Reichsrath egybeülése előtt valami határozathoz legalább bevezető lépéseket fog tenni. Ez indítványhoz, jegyzi meg a levelező, lehet, hogy a többi tartománygyűlés is csatlakozni fog.

— Benkő Károlyt, ki Csik-Gyergyó-Káson leírásával szerzett érdemet magának, s kinek Marossszék leírását tárgyzó munkája éppen most az akadémia által méltányoltatott, nagy csapás érte a múlt hóban; szeretett leánya ugyanis a photogén lámpa áldozata lett. Újabb figyelmeztetés, hogy a photogéneli bűnismódban legyenek a nők óvatosok, mert e könnyen gyúladó anyag már több veszélyt okozott.

— Moldva Oláhországból írják nekünk: midőn oly kiváló érdeku dolgok kezdenek itt fejlődni; megbocsásson ön, ha zilált helyzetben rendbehozásig csak e néhány sornyi tudósítással kedveskedhetünk. A pitești ref. magyar templom karácson első napján Czelder Márton által felszenteltetett. Az osztrák külügyminisztérium rendeletét küldött dunafelelemlégi ügynökeikhez, hogy görög utleveleket ne láttamozzanak. A fegyverek átszállítása Szerbiába biztos bir szerint megkezdett. A török adókövetelése az itteni kormánytól most már másodszori. A török ellenében magatartása a mostani minisztériumnak és fejedelemlének szinte kivívó.

— Kecske méten jan. 21-én d. n. 2 óra 30 perczkor villámcsapás és dörgés volt, mely később még kétszer ismétlődött. Mit mondanak ehez a körösiek?

— Egy párisi szabó balt meg nem rég, a hátrahagyott javait összeirt jegyző hivatalos jelentéséből a tünik ki, hogy összes javainak értéke 5 millió 803,450 frank és 25 centim; passivuma csak 83 frank 10 centime. Végrendeletében azt írja a boldogult iparos, hogy ő 1812-ben kezdette el kereskedését egy 6 livres tallérral, melynek kelmét vett egy 13 frank 50 centimért eladott mellényhez.

— Patkó — mint a „Z. S. K.” írja — Horvátországon keresztül Stajberbe szorult s onnét a vasmegegyi tótágon keresztül a Hegyhátra érkezett, és dec. 26-án G-jén küldte el vacsoráját társaival együtt, igen átkozván a sommegyei jubásokat, kik életére törekednek.

ANGOLORSZÁG. London, jan. 22. Ma érkezett új yorbi levelek szerint az ottani kereskedelmi körökben nagy levertség uralkodik. A murfreesboroughi és vicksburgi csatákat egy oly küzdelem jelei gyánat tekintik, a melynek bevégződése csak mind a két fél kimerültsége által látszik lehetségesnek. A béke helyreállításának más módja nem gondolható.

Milner Gibson Ashtonban ma beszédet tartott az amerikai kérdés felett. Azt mondotta, hogy egy ország sem lehet szerencsés és tartható, a mely rabszolgaságra van alapítva. A sok vereség daczára az északamerikai egyesületnek most sokkal több földje van, mint egy évvel ezelőtt. Mindamellett Angliának e küzdelemben szigorúan semleges politikát kell követni s csak akkor fogna beavatkozásokra közzel-lephetni, ha arra a tulajdonképeni felek által felhivatnék.

Itt nagy figyelmet keltett az a tudósítás, mely szerint a mexikói hadjáratra titkon egyiptomi négek mentek volna Alexandriából. A „Times” e tényben Franciaországnak távulról fenyegető beavatkozását látja a keleti kérdésbe.

FRANCIAORSZÁG. Páris, jan. 23. Angol lapok azon közleményére, a mely szerint Alexandriából négeket vittek a mexikói hadjáratra, a „Moniteur” következő felvilágosítást ad: Franciaország az egyiptomi alkirálytól egy ezred néget kért Mexikóra küldés végett, mintán ezeket nem szokta járni a sárga láz. Az alkirály csak 450 emberrel rendelkezhetett, a kik Veracruzban fognak maradni helyőrségen. Ez az intézkedés emberiségét célból történt s nem érdemel megrovást.

A császár vasárnap személyesen fogja kiosztani az érmekeket és kitüntetéseket a londoni kiállításon jutalomra érdemesített francziáknak.

A „France” szerint Puebla bevételé valósul. A francziák északi oldalról nyomultak be Pueblába, kikerülve a guadelupai és san lorenzi erő hadállásokat, a melyek Puebla elestével önként a francziák hatalmába jutottak. A csata, melynek eredményeit a francziák Pueblába benyomultak, négy óra hosszat tartott. Előbb már egy titkózetben visszaverettek volt a Mexikoiak Amozocnál. A Mexikoból várt „Tampico” postagözös nem érkezése miatt nyugtalanító hírek keringenek. Azonban nincs ok aggodalomra. Valószínű, hogy Forey tábornok, a midőn elenyomult, visszatartoztatva a „Tampico”-t, hogy a maga tudósítását is küldhesse rajta. Különben a Puebla bevételéről érkezett bir, a mint a „Moniteur” írja, egy a bostoni börzse kifüggesztett sürgönyből van merítve s elvitáztatlan hitelességgel nem bír ugyan, mindazáltal az sem valószínű, hogy alapítalan volna.

A „Patrie” a tudvalevő szerb fegyverszállítmányra vonatkozólag azt írja, hogy az oláh kormány ez ügyben követett magatartása által nem sértette meg a párisi szerződést és a portának nincs joga biztost küldeni Bukarestbe.

A „France” azt állítja, hogy Bismark találozást ajánlott Rechberg grófnak. A találkozás a német szövetségi gyűlésnek a delegáltakra nézve kiüftendő szavazatától van feltételezve. A szövetségreformot tárgyzó osztrák javaslatok alapjai ezek: Németország biztosított állásának fenntartása; a középállamok souverainitásának épségben tartása; a választási reformok elvének elfogadása.

A „Moniteur” egy császári rendeletet közöl, a mely öt milliónyi hitelt engedélyez jótékony célokra és hasznos munkákra.

A császár 100,000 frankot adott a gyapottmunkások segélyezésére.

A „France” a pápai kormánynak a császárhoz intézett emlékiratát közli; még eddig nincs benne szó a behozandó reformokról.

Brüsszelből hitelesen jelentik, hogy Lipot belga király rávette Koburg herceget a görög korona elfogadására. Feltételei részint a hercegi uradalmakra vonatkoznak, részint politikai természetűek. Előben a „Pays” azt állítja, hogy Ernest herceget a leghatározottabban visszautasította a görög királyi szék elfogadását.

A „Patrie” szerint szó van róla, hogy a választéllirat feletti általános vitát műgrövidítsék, vagy talán egészen megszüntessék.

OLASZORSZÁG. Turin, jan. 22. Bianchi 1849-beli diplomatiá okmányokat tesz közzé, a melyeket Antonini az akkori napolyi követ Párisban Antonelli bíbornokhoz intézett. Ezekből a látszik, hogy Dronyn de Lhuys Antonininek akkor azt mondotta, hogy a pápának szabadelvű intézvényeket kell létrehozni, különben Franciaország az olasz mozgalom élére fog állani.

Ricci tengerészeti miniszter kilepött a kabinetből; tárczája ideiglenesen Menabréra bizott. E kilépés jellemző az olasz királyságban uralkodó parlamentáris fogalmakra nézve. A volt tengerészeti miniszter ugyanis képviselője volt a genuai harmadik választó kerületnek. Ez idő szerint azonban a genuaiak részint okkal, részint ok nélkül ingerültek a turini kormánynak. A kereskedői osztály szövívői elégtelnek az új olasz-francia kereskedelmi szerződéssel, mivel igen kedvezőnek tartják Franciaországra nézve. Garibaldi pártja ingerült Peruzzi szigorú eljárásáért a Ratazzi alatt felszabadított „felszabadító egyletek” irányában. A pápa részén levők a Rómával folyó vizskálkodásért, a mazzinisták a világi hatalom iránti hosszú türelemért haragúsnak. Így, a midőn Ricci, a kabinetbe lépése következtében, új választás alá adta magát, a harmadik kerületi választók nem jelentek meg kellő számmal. Ennek következtében Ricci a következő tartalmu iratot intézett a miniszterelnökhöz:

„Egy alkotmányos miniszter nem teljesítheti kötelességét, ha egyszermind a király és a kamara teljes bizalmát nem bírja. Ezen elvnek szigorú és őszinte követése által fejtett a parlament rendszer Angliában oly magas tőkelyre. Azt kell feltennem, hogy választóim bízalma megoszlott, a midőn választatásomra vonatkozólag úgy értesülök, hogy az nem sikerült, hanem újabb szavazás alá kell kerülnie. Ennélfogva, mint a ki hi akarok lenni a főnebbi elvekhez, küldöm önöz elbocsátási kérelmemet s kérem szivesked-

jét azt, mint szükséges és mellőzhetlen lépést, véglegesen és haladéktalanul ő felsége elébe terjeszteni.”

Ricci a fenebbi iratot egy levél kíséretében küldötte az „Opinione”-ban leendő kiadás végett, a melyben azt nyilvánítja, hogy barátainak s testvéreinek a volt belügyminiszternek rábeszélésére megígérte, hogy hivatalában marad, ha a genuai választók elég számosan fognak a második választásra megjelenni. Azonban a király, a ki úgy látszik erről semmit sem tudott, 15-kén kiadta az elbocsátó rendeletet.

NÉMETORSZÁG. Berlin, január 22. A „Staatsanzeiger” meghazudtolja azt a tudósítást, mintha Bismarknak Rechberg gróffal való személyes értekezése az indítvány porosz részről történt volna.

A képviselőház mai ülésében a három szabadelvű töredék 128 tagjának egy igen erőlyes felirási javaslata terjesztett elő, a melynek lényege a következő:

„A képviselőház a király felhívására összegyűlt, áthatva a király iránti megtörletlen hűségtől s azon gondtól, hogy az alkotmány fenntartásán tovább is működjek. Az ülésnek bezárattott, mielőtt az 1862. államköltsegtvetés megállapított volna. Az 1863-ra szóló államköltsegtvetési törvényt a kormány visszavonta s a képviselőház azon felhívása, hogy az haladéktalanul terjesztessék elő, hatálytalan maradt. Azóta a király által kinevezett miniszterek alkotmányellenesen vitték a kormányzatot, sőt az alsóház világos nyilatkozata ellenére oly kiadások felett rendelkeztek, a melyek ellen egyeseken óvás tétetett. Ezzel megtámadtattott a népképviselő legmagasztosabb joga a kiadásokba való beleegyezés. Az ország, mely az eddigi állami kifejtés nyeményeit kérdésebe látja vonatni, a képviselőkhöz állott. Csak egy kis töredék, a miniszterektől támogatattva, lépett egész a trón lépcsőjeig, a legvastagabb rágalmakat szörva egy törvényhozó tényező ellen, nem őrizkedve azon kíséreltetől, hogy a világos alkotmányos jogok fölötti ítéletet felzavarja. Egyidejűleg történt a kormány hatalommal visszaélés. Az alkotmányhoz hű tisztviselők, kik képviselők voltak, rendszabályok közé szorítottak. A sajtó üldözöttet. Kisértet tétetett arra, hogy az állampolgári jogok gyakorlatában a katonai előjárók parancsai által gátoltassanak a be nem hívott nemzetőrök. A király nem rég azt nyilatkozattotta ki, hogy senki sem kétkedhetik, hogy ő az esküvel szentesített alkotmányt fenntartani s oltalmazni akarja. Erről senki sem kétkedik. De engedje meg főléséget nyíltan kifejezhetünk, hogy az alkotmány a miniszterek által már most is meg van sérve, s hogy a 99-dik cikk többé nem valóság; a budget nélküli kormányzás nyomora már előlépett. Az ülés megkezdődött a nélkül, hogy kilátás lenne a pénzügyek szabályozott kezelésére, a hadsereg szervezésére törvényes alapon. Az összeültközés Poroszország becsületét külfeselylyel fenyegeti. Poroszország befolyását Németországon csak úgy nyerheti vissza, ha az alkotmányos rend helyreállítattott. A felirati javaslat reméli, hogy a király bölcsessége meg fogja a képviselők becsületét haogját azok tanácsától különböztetni, kik a pártasatározásban tehelen végysakat taktagnak s védnek a király nevével. Az ő állásuk, mint az országgyűlés képviselői, azt kívánja, hogy ünneplésen nyilatkozzanak. A belső csend s külső ható erő csak az alkotmányos állapotok visszatérte által remélhető.

A Vincke-féle töredék (20 képviselő) egy szelidebb hangu felirati javaslatot adott be. Ez a megoldatlannal maradt kérdésekben kiegyezést óhajt; e végett szükséges az alkotmány 99. cikkének elismerése, az 1862-i költsegtetés haladéktalan előterjesztése alkotmányszerű ellátás végett. Végül ünnepléses nyomatékkal van kiemelve az esküvel szentesített alkotmány sértetlen fenntartása.

Reichensperger is fenntartotta jogát, felirati javaslat előterjesztésére. A felirati bizottság azonnal megválasztandó. Az igazságügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő a követek napi díja, utazási és helyettesítési költségei tárgyában.

Frankfurt, jan. 22. A szövetségi gyűlés mai ülésében a delegáltak kérdésében tett választmányi javaslatot a többség (ezek közt Kurhessen is) elvetette. Poroszország egy közvetlen népválasztásból eredő képviselőlet, a német nemzet jogosult közlegének tart, közös ügyek intézésére; s készen nyilatkozik, egy ilyen nemzeti képviselőlet alapuló központi közlegnek szélesebb törvényes hatáskört adni. Ausztria, a többi javaslattevőkkel kész oly reformok behozatalára, a melyek az aug. 14-i indítványoknál tovább mennek, jelesen a végrehajtó hatalmat illetőleg.

Weimar, jan. 21. A felhívatalosnak tartott „Weimarer Ztg.” a következő hirt közli a nélkül, hogy valóságáért jót állana: Ernest Koburg-gothai herceget a görög koronát azon feltétel alatt fogadta el, hogy Bajorország minden igényeiről lemondjon s a herceget egyszersmind Koburg-Gotha uralkodója is maradhasson.

Berlin, jan. 23. A „Kreuzztg.” szerint az orosz kabinet óvást tesz Koburg herceget jelöltsége ellen, mint a ki Alfréd orosz nagybátyja levén, az angol királyi házhoz csaknem oly közel rokonságban áll, mint Leuchtenberg herceget az orosz császári családhöz.

OROSZORSZÁG. Sz. Pétervár, jan. 22. A mai „Journ. de St. Petersburg” a szerb fegyverszállítmányra vonatkozólag ezt válaszolja a „Morning Post”-nak: Oroszországnak nincs semmi titkolni valója. Kijavított puskák küldettek részint Hamburgba és Lübeckbe, részint a déli fegyvertárházba, részint Amerikába. A fegyverek nem mint dugárú szállítottak a dunai fejedelemségekbe, hanem nyíltan. Különben Szerbiának joga van fegyvert vásárolni, mintán az 1856-i szerződések szerint nemzeti hadsereget tarthat. Szerbia és a dunai fejedelemségek vazalljai, de nem alattvalói a portának. A „Morning Post” politikája arravaló, hogy érzékenykedést keltsen, a portát heveskedésre ingerelje s háborút és forradalmat idézzon elő.

A lengyel határszélről távirják, hogy varsói hírek szerint a királyság több pontján tetemes összecsoódulások vannak az erőkben, előkészítetül egy általános fölkelésre. Közlebbi értesítések azonban nincsenek.

Egy idő óta Varsóból s a lengyel királyságból jövő minden tudósítás csak az újonczozás borzadalmával van tele. A 15-e éjjelen megkezdett fogdosást 16-17-és 18-a éjén is

folytatták Varsóban, sőt más nagyobb városokban is, mint Piotekow, Kalicz, Lublin stb. Csak a kisebb városkák és falvak vannak még eddig megkímélve.

MOLDA-OLÁHFEJEDELEMSEĞ. A „General Corr.” nek írják, hogy az első orosz fegyverszállítmánynak utolsó részlete a hó 4-én érkezett Grubába, s hogy eddig összesen 40,000 lőfegyver s 20,000 darab kard jutott ide. Mihály herceg Kuza hercegnek halálából, — a miért ez a fegyverszállítást elősegítette — állítólag 20 darab ágyut ajándékozott volna. Ez utóbbi ezenkívül Belgiából még 24 vontesővű ágyut s 8000 darab karabint vár.

A „Patrie” azt a hirt közli, hogy Bukarestben Kuza fejedelem és a kamara között nagy viszálykodás ütött ki.

Ujabbak. Bécs, jan. 24. A „Gen. Corr.” szerint azt a hirt, hogy Kuza fejedelem Leuchtenberg herczeg javára le akarna köszönni, jól értesült körökben alaptalannak nyilvánítják.

— Berlin, jan. 23. A felirati bizottság mai ülésében Bismark is jelen volt. Tüzetes nyilatkozatát teljes ülésre tartja fen, annyit azonban szükségesnek tart megjegyezni, hogy határa van annak is, a mit Poroszország királya meghallgathat. Ő (Bismark) nem fogná tanácsolhatni a királynak, hogy a többség feliratát elfogadjja. Bismark tiltakozik a koronának és miniszteriumnak elválasztása valamint az alkotmányértés szemrehányása ellen. Nem kellene igen korán jönni e szemrehányással, mert könnyen eltompulhat.

— Frankfurt, jan. 23. A délegáltak iránti javaslat 9 szavazattal 7 ellen elvetetett. Ellene voltak: Poroszország, Baden, Kurhessen, Luxemburg, Dania s a 12-, 15- és 17-ik curia. Az osztrák követ sajnálatát

nyilvánította a javaslat ezen sorsa felett s kijelentette, hogy Ausztria a véle szövetkezett kormányokkal, a czélt egyesülés által törekszik elérni s folyvást odaműködni, hogy alkotmányos uton az idő viszonyok által szükségelt szövetségszervezetek hozassanak létre. A többséggel szavazott követek, Nassau is odaszámítva, kijelentették, hogy az osztrák kormányt e törekvésében mindig támogatni fogják.

— Kassel, jan. 24. Haynau hirtelen meghalt. Hir szerint öngyilkos lön.

— Gotha, jan. 24. A görög királyi székre vonatkozó alkudozások még nem szakadtak meg véglegesen; de kevés kilátás van reá, hogy a hatalmak a herczeg feltételeit elfogadják.

— Berlin, jan. 23. A „Nordd. Ztg.”-ot értesítik Thornból, hogy a lengyel királyságban, hihetileg az ujonczozás miatt, forradalom ütött ki. A táviridasodronyok Varsó körül elromboltak. Plock közelében a katonaságnak a felkelőkkel összecsúzódtását várják.

— Páris, jan. 23. A „Patrie” meghazudtolja a hirt, mely szerint Oroszország, közelgő bonyodalmaktól tartva, Bessarabiában csapatokat összpontosítva. A „Tampics” megérkezett Mexikóból. December 16-i sürgönyök hozott és így semmi tudósítást Puebla bevételéről. — A „Pays” tudni véli, hogy Franciaország Washingtonba közlést küldött, a melyben a viszály kiegyenlítésére az amerikaiak méltóságának teljes megőrzése mellett, mód van javasolva.

— Róma, jan. 23. A nemzeti bizottság egy nyilatkozványában kijelenti, hogy magatartása irányát nem változtatta meg; semmi más tekintélyt nem ismer el, a

királyi kormányán kívül. Ugyan azon bizottság aláírását nyitott a brigantaggio által károsítottak segélyezésére.

— Sz. Pétervár, jan. 24. Egy császári rendelet a tűzértség létszámának, valamint a tisztjekének le jobbszállítását parancsolja.

— Cadix, jan. 23. Veracruzból dec. 24.-ről szóló tudósítások szerint a francziák helyőrséget hagynak Veracruzban, Jalapában, Arizabában és Tampicóban s nyomulnak Puebla felé (e szerint tehát nincs bevéve).

— Uj-York, jan. 10. A Viksburg melletti kétszemesített harcz egy hétig tartott s az egyesületiek vereségével végződött. Borzasztó támadás és védelem. Az egyesületiek egyszer elenyomultak volt, de két mértföldre a várostól visszaverettek a Johnston tábornok alatti tulnyomó erő által. Egész ezredek és dandárok összecsaptak s ember ember ellen harczolt. Az egyesületiek vesztesége 5000 ember, köztük Morgorn és Smith tábornokok, a kik a csatatéren maradtak. Azt állítják, hogy Burnside tábornok lemondott s helyébe Hooker tábornok neveztetett. Rosenkrantz a déliek fővezére a fogoly tiszteket börtönbe vetette, míg Davis elnök visszatorló rendeletét netalán visszaveendi.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Januarius 26-án: Nemzeti köles 81.20. 5% Metalliques 75.—. Bank-részvény 818.—. Hitel-részvény 225.—. Váltó Londonra 116.25. Ezüst 114.75. Arany 5.58.

Januarius 23-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 75.25. Erdélyi 73.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

Egy jókarban levő (FLÜGEL)

ZONGORA

eladó vagy bérbe kiadó **Demjén Lászlónál,**
Kolozsvártt. (21) (1—3)

(20) Több rendbeli kellemetlenségeim következtében közzé teszem, hogy ha találkoznak, kik az én meghatalmazásom nélkül pénzt kölcsönöznek vagy contora vásárolnak, minden ily uton származott követeléseket érvénytelennek nyilvánítok. A kiknek pedig rajtam valami törvényes követelésük van, mátol számítva hat betek alatt nálam jelentsék magokat.
Kolozsvártt, 20 januar 1863. B. Radák Istváné, Gr. Rédey Klára.

(18) **Gr. MIKÓ IMRE** úr ő nagyméltósága felső és alsó maro-ujvári és oláh-szilvási korosmái e f. év februar 1-én az ő nagyméltósága felső-ujvári udvarában dél előtt 11 órakor tartandó árverés útján haszonbérbe kiadandók, az ujjváriak idei aprilis 1-én, az oláh-szilvási pedig Szt. György napon kezdve 3 egymástutáni évekre. Az árverezni szándékozők kötelesek a kikiáltandó ár 10%ját bánatpénzzül letenni.

(19) **Haszonbéri hirdetés.** (3—3) Nemes Kolozsmegyében B. Hunyad vásároshelyhez egy fél órányira, Magyar Bükön, Farnason jó csinált út mellett és Közép- s Alsó Földön levő részjóságok minden járandóságokkal együtt a folyó 1863-iki év Szt. György naptól fogva hat vagy több évekre haszonbérbe adandók. Értekezhetni külső monostorutcában 57-ik számú háznál.

(16) A n. enyedi ref. collegiumnak Alsó-Fehérmegyében Vingárd községében és határában, összes ottani erdőterületei, erdői közötti kaszállói, legelői, mellettek levő erdő-örök használatában levő földrészei és az Inczédi Alvincziféle udvarok kivételével, birtokában levő jóságai, mely alkalmas lakást adó szobákat tartalmazó cseréps közházal és gabonás-sal s a szükségesebb egyéb gazdasági épületekkel is beruházott 34 hold körüli belső telkeket, kerteket, 24 1/2 h. mivelés alatti s nagyrészenben részben mivel, jó bortelemző szőlőket, 257 1/2 h. kaszálló és 421 h. körüli szántó és így összesen 737 cat. hold birtokot tartalmaz, évente azokhozadandó 8 hold 7—8 éves sarj-erdő fa és a korosoma jogi arányosított haszonvételekkel együtt, folyó 1863-ik év april hó 1-ső napjától kezdve több évekre haszonbérbe kiadandó; mely iránt igazgató algondnok F. F.-el N.-Enyeden helyben ez év febr. 10-ig értekezhetni s egyezkedni is lehet; de ha addig egyezkedés nem jönne létre f. évi febr. hava 16-ikán d. e. 10 órakor a n.-enyedi iskolai udvarbíró szállásán kiadására árvereltetés fog tartatni; melyre a venni kívánók 300 for. oszt. bankjegy vagy 300 ft. név értékű urbéri államkötelezvényi bánatpénz betételével meghivatnak. Ha a határidő előtt csak 5 napokkal is a jóság kézbe kiadatnék, ezen lapokban az azonnal ki fog hirdettetni.

(17) A n.-enyedi ref. főtanoda N. Enyed városában levő „kéthattyu” című emeletes vendéglője f. 1863-ik év apr. 24-én kezdve 3 vagy több évekre is haszonbérbe kiadandó; mely felett f. évi febr. hava 16-án d. e. 10 órakor a tanoda enyedi udvarbíró szállásán az árverés meg fog tartatni; mire a hozzászólani kívánók 100 ft. oszt. bankjegy vagy száz ft. név értékű urbéri állam kötvénybeli bánatpénz betétel feltétele mellett meghivatnak.

JELENTÉS THEAKÖRÖK SZÁMARA.

Erdély s Magyarhon jelesebb városait már huzamosabb idő óta, a legelső készítőktől származó ugynevezett „oroszk cikkekkel” ellátva, van szerencsém ezennel is tudatni, miként Kolozsvártt szénutczában az ugynevezett Reschnerféle 133 számú lakásomon, a mlgs. b. Bornemisza Ignáczné urasz. házával átellenbe, a legjobb minőségű muszka-thea, ugynevezett Samoir, Lavoit, jamaikai-rum, Arak (fehér-rum), Puncs-Esencziával s más külföldi szeszes vidító italokkal, Török-puliszkával, pipafejekkel, ellátott gazdag választéku raktárom nagyban és kicsinyben a t. cz. közönségnek a legutalmasabb ár mellett szolgálatjára áll.

Az italok elküldésére vannak kisdéd 3—16 kupásnyi átalagocskám.

A megrendelések a legjobban és leggyorsabban teljesítetnek.

ASPI SÁMU.
Tarnapolból az orosz határszélen.

(6) (3—6)

(15) Haszonbéri hirdetmény. (5—6)

Özvegy Zakariás Antalnének **Fiátfalván** Udvarhelyszékben lévő jóságai, az ahhoz tartozó terjedelmes udvarral, udvarház- és gazdasági épületekkel, egy nagyszerű nyolczkövű munt és lisztelő malommal, szeszgyárral, valamint minden kúlsókkal u. m. szőlő-hegy, nagykiterjedésű szántókkal és kaszállókkal egyetemben folyó év Szt. György napjától kezdve három vagy hat évre haszonbérbe adandó. Értekezhetni felőle fennirt tulajdonosnővel Brassóban 615 szám alatt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

Csatározás a Daco-Roman törekvések ellen.

(Vonatkozva Ilarianu Papiu „Erdély függetlensége” című rápiratára.)
Irta Dózsa Dániel. Ára 40 kr.

Népszerű A B C

és Elemi olvasó-könyv fiu és leány gyermekek számára. Irta Tóth Tamás kolozsvári év. ref. tanító. Ára 16 kr.

Erdély földrajza

az alkotmányos közigazgatási felosztás szerint. Alsóbbrendű iskolák számára szerkeszté **MATUSIK NEP. JÁNOS** kegyes tanítórendi áldor és tanár, r. k. lyceumi könyvtárör, s a m. k. természettudományi társulat rendes tagja. (Egy színezett térképpel.) Ára 40 kr.

Az 1863-ik évi január hó 1-jén életbe lépett

UJ BÉLYEG S ILLETÉK SZABÁLYOK,

8-ad réthben 50 kr. 4-ed réthben 20 kr. egész iv egy oldalán táblakban
8 és 10 kr.

Ingyen tanító francia nyelv- A magyar kényurak. Regény az mester. A francia nyelvét szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjaknak ajánlja Brassai Sámuel. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. (A Kékkönyvtár XIV. füzeté.) Ára 1 ft 60 kr.
Képek a hazai történelemből. Gyermekek számára szerkeszté Tánccos János. Ára 50 kr.
Anjou- királyok korából 4 kötet. Ára 4 ft.
Histoire de Sibylle par Octave Feuillet 3 kötet 2 ft.
Az országbirói értekezletről, különös tekintettel a váltójogra. Lipese. 1863. Ára 50 kr.
Oláh Judith. Történeti regény egy kötetben. Irta Dózsa Dániel. Ára 1 ft. 20 kr.

Most hagyta el a sajtót s minden könyvtárban kapható:

VADRÓZSÁK,

Székely Népköltési Gyűjtemény.

Szerkeszti **KRÍZA JÁNOS.** 1863. (VIII—576 lap.) Ára 2 ft 50 kr.